

РЕЦЕНЗІЯ

завідувача кафедри управління та освітніх технологій
Національного університету біоресурсів і природокористування України,
кандидата педагогічних наук, професора **КУБІЦЬКОГО Сергія Олеговича**
на дисертацію **Лі Чуанці** на тему:
**«Організаційно-педагогічні умови діяльності закладів професійної освіти
на основі бізнес-партнерства»,**
подану на здобуття ступеня доктора філософії
зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки»
галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка»

Актуальність дисертаційного дослідження. Дисертацію присвячено комплексному розв'язанню актуального науково-практичного завдання – теоретичному обґрунтуванню та експериментальній перевірці організаційно-педагогічних умов ефективного функціонування закладів професійної освіти на засадах стратегічного бізнес-партнерства. Посилення глобальної конкуренції, стрімка цифровізація виробничих процесів, дисбаланс між пропозицією робочої сили та динамічними запитами сучасного ринку праці вимагають кардинальної модернізації вітчизняної системи професійної підготовки кадрів. Традиційні підходи до взаємодії освітніх установ із роботодавцями часто носять формальний, фрагментарний характер і не забезпечують належної адаптивності випускників. У цьому контексті дослідження механізмів інтеграції потенціалу бізнесу та системи професійної освіти з метою створення гнучких синергічних екосистем є своєчасним, соціально значущим і безпосередньо спрямованим на реалізацію стратегічних цілей державної освітньої політики України.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій. Ознайомлення зі змістом дисертації та науковими публікаціями Лі Чуанці свідчить про належний рівень обґрунтованості сформульованих наукових положень, висновків і практичних рекомендацій. Представлені в дослідженні результати характеризуються логічністю, внутрішньою узгодженістю та достатньою доказовою базою.

Методологічною основою дослідження стали системний, компетентнісний, синергетичний і проєктно-орієнтований підходи, поєднання яких забезпечило комплексне вивчення організаційно-педагогічних аспектів функціонування закладів професійної освіти в умовах розвитку партнерських відносин із бізнесом. Обрана методологія відповідає меті, завданням і предмету дослідження та сприяла отриманню науково обґрунтованих результатів.

Для вирішення поставлених завдань автором використано сукупність взаємопов'язаних теоретичних методів, серед яких аналіз і синтез наукової літератури, узагальнення та систематизація наукових підходів, порівняння вітчизняного й міжнародного досвіду, а також моделювання й теоретична інтерпретація результатів. Це дало змогу сформулювати концептуальні положення щодо вдосконалення діяльності закладів професійної освіти та запропонувати модель їхнього функціонування на основі бізнес-партнерства.

Емпірична частина дослідження базується на використанні педагогічного спостереження, анкетування, інтерв'ювання, аналізу результатів освітньої діяльності та проведенні педагогічного експерименту. Застосування зазначених методів забезпечило отримання репрезентативних емпіричних даних, необхідних для оцінювання ефективності взаємодії закладів професійної освіти з роботодавцями та перевірки дієвості запропонованих організаційно-педагогічних умов.

Оброблення експериментальних результатів здійснювалося із застосуванням методів математичної статистики, зокрема критерію χ^2 Пірсона та критерію Краскела-Уолліса, що дозволило підтвердити статистичну значущість отриманих результатів і забезпечило належний рівень їхньої достовірності. Таким чином, наведені в дисертації наукові положення, висновки та рекомендації є достатньо аргументованими, ґрунтуються на сучасній методології педагогічних досліджень, підтверджені результатами

експериментальної перевірки та можуть бути визнані достовірними й такими, що мають теоретичну і практичну цінність.

Мета дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні та експериментальній перевірці моделі діяльності закладів професійної освіти на основі бізнес-партнерства та визначених організаційно-педагогічних умов її реалізації.

Аналіз структури та змісту дисертації. Дисертаційне дослідження Лі Чуанці має чітко вибудовану структуру, яка відповідає логіці наукового пошуку та повною мірою узгоджується з визначеними метою, завданнями, об'єктом і предметом дослідження. Побудова роботи забезпечує послідовне розкриття проблематики організаційно-педагогічного забезпечення діяльності закладів професійної освіти в умовах розвитку бізнес-партнерства, а взаємозв'язок між окремими розділами свідчить про цілісність авторської концепції та системність викладу матеріалу. Перехід від теоретичного аналізу до практичного обґрунтування й експериментальної перевірки запропонованих рішень є логічним і методологічно виваженим. Узагальнення результатів дослідження спираються на проведений аналіз і підтверджуються матеріалами педагогічного експерименту, що забезпечує переконливість сформульованих висновків.

Композиція дисертації відповідає сучасним вимогам до наукових праць на здобуття відповідного ступеня, а якість викладу матеріалу свідчить про високий рівень наукової культури автора, його вміння систематизувати результати дослідження та аргументовано обстоювати власну наукову позицію.

Окремо слід відзначити ґрунтовно сформований список використаних джерел, який охоплює нормативно-правові акти, вітчизняні та зарубіжні наукові праці, сучасні публікації з проблематики професійної освіти й розвитку партнерської взаємодії із суб'єктами господарювання. Це свідчить про глибоке опрацювання наукової літератури та належний рівень теоретичної підготовки здобувача.

У вступі дисертації належним чином аргументовано актуальність обраної теми, визначено її зв'язок із науковими програмами та напрямками досліджень, сформульовано мету й основні завдання роботи, окреслено об'єкт, предмет і методологічний інструментарій дослідження. Також розкрито наукову новизну одержаних результатів, їх практичне значення, наведено інформацію щодо апробації, впровадження результатів дослідження та наукових публікацій автора.

У першому розділі здійснено комплексний аналіз теоретичних і нормативно-правових засад розвитку бізнес-партнерства у сфері професійної освіти. Автор розкриває зміст і специфіку партнерської взаємодії між закладами професійної освіти та роботодавцями, аналізує сучасні тенденції її розвитку, визначає основні принципи функціонування відповідних моделей співпраці. Важливим результатом цього розділу є дослідження зарубіжного досвіду організації бізнес-партнерства та обґрунтування можливостей його використання в українських умовах, а також розроблення авторської моделі організаційно-педагогічного забезпечення ефективної взаємодії між закладами освіти і підприємствами.

Другий розділ присвячено науковому обґрунтуванню організаційно-педагогічних умов реалізації бізнес-партнерства у діяльності закладів професійної освіти. Автором визначено комплекс умов, які охоплюють формування проєктно-орієнтованого освітнього середовища, активне залучення представників бізнесу до освітнього процесу, використання цифрових технологій для розвитку партнерської взаємодії, підтримку індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти та вдосконалення механізмів співпраці між закладами освіти й роботодавцями. Значну наукову цінність становить запропонована структурно-функціональна модель діяльності закладів професійної освіти, яка відображає взаємозв'язок її складових та механізми практичної реалізації. Крім того, у розділі представлено методичне забезпечення впровадження запропонованих умов, розроблено систему діагностичних показників оцінювання ефективності бізнес-партнерства та визначено можливості адаптації міжнародного досвіду до вітчизняної системи професійної освіти.

Третій розділ має експериментальне спрямування та присвячений перевірці ефективності запропонованих автором наукових положень у практиці діяльності закладів професійної освіти. Педагогічний експеримент організовано в реальних умовах

функціонування закладів освіти із залученням представників бізнесу як безпосередніх учасників освітнього процесу, що забезпечило високий рівень практичної достовірності отриманих результатів.

Безперечною перевагою цього розділу є інтеграція традиційних педагогічних методів дослідження із сучасними цифровими інструментами взаємодії, зокрема використанням платформи Che-Innova та маркетплейсу талантів. Такий підхід дав можливість максимально наблизити експеримент до реального освітньо-виробничого середовища та комплексно оцінити ефективність запропонованої моделі.

Особливої уваги заслуговує розроблена автором система оцінювання результативності впровадження бізнес-партнерства, яка поєднує кількісні та якісні методи аналізу. Використання статистичних процедур, контент-аналізу, методології *grounded theory*, а також аналізу показників працевлаштування випускників, рівня їх професійної активності та ефективності партнерської взаємодії забезпечило комплексність оцінювання й високу достовірність отриманих результатів.

У цілому третій розділ переконливо підтверджує практичну ефективність запропонованої авторської моделі діяльності закладів професійної освіти на основі бізнес-партнерства та демонструє можливість її успішного впровадження в сучасних умовах функціонування системи професійної освіти.

Висновки дисертації характеризуються завершеністю, логічністю та відповідністю поставленим меті й завданням дослідження. Вони узагальнюють основні результати виконаної роботи, відображають авторське бачення шляхів удосконалення діяльності закладів професійної освіти на засадах бізнес-партнерства та підтверджують наукову обґрунтованість запропонованих положень і рекомендацій.

Значення одержаних результатів для науки і практики та рекомендації щодо їх використання. Наукова цінність дисертаційного дослідження визначається отриманням нових теоретичних і практичних результатів, які розширюють сучасні уявлення про організацію діяльності закладів професійної освіти в умовах розвитку партнерських відносин із представниками бізнесу. До найбільш вагомих наукових здобутків автора належить комплексне обґрунтування організаційно-педагогічних умов функціонування закладів професійної освіти на засадах бізнес-партнерства з урахуванням сучасних викликів соціально-економічного розвитку України, а також розроблення структурно-функціональної моделі, що відображає механізми, принципи та етапи реалізації такої взаємодії.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в системному моделюванні процесів партнерської взаємодії між суб'єктами освітньої та виробничої сфер. У здобутку автора вперше спроектовано цілісну структурно-функціональну модель діяльності закладів професійної освіти на основі бізнес-партнерства, яка, на відміну від існуючих, поєднує нормативно-організаційні, дидактичні та технологічні компоненти, орієнтовані на створення єдиного інформаційно-освітнього простору (зокрема, з використанням спеціалізованої платформи Che-Innova). Науково обґрунтовано сукупність організаційно-педагогічних умов (мотиваційно-цільова, змістовно-технологічна, ресурсно-аналітична), що забезпечують безшовну інтеграцію «шляху студента» у «шлях співробітника» та активізують R&D-діяльність у структурі взаємодії. Поглиблено розуміння механізмів проєктно-орієнтованого та дуального навчання; набули подальшого розвитку принципи екосистемного і компаративного підходів до трансформації професійної освіти.

Практичне значення отриманих результатів визначається розробленням та успішним упровадженням прикладного інструментарію координації інтересів стейкхолдерів. До практичних здобутків належать: навчально-методичне забезпечення проєктної діяльності здобувачів, методичні рекомендації щодо функціонування внутрішнього маркетплейсу талантів, а також алгоритми супроводу спільних стартап-проєктів (на прикладі кейсу «Датчик і система контролю якості води для рибницької установки»). Результати дослідження інтегровано в освітній процес низки закладів професійної освіти та використано у науково-педагогічній діяльності Національного університету біоресурсів і природокористування України, що підтверджено відповідними довідками про впровадження. Розроблені і запропоновані автором методичні розробки можуть бути використані під час

проектування й оновлення освітньо-професійних програм, удосконалення змісту навчальних дисциплін, організації виробничої практики, розвитку дуальної форми здобуття освіти, а також під час створення й реалізації моделей партнерської взаємодії між закладами професійної освіти, підприємствами та іншими заінтересованими сторонами.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження виконано відповідно до науково-дослідних планів Національного університету біоресурсів і природокористування України та узгоджується із пріоритетними напрямками розвитку наукових розвідок у галузі модернізації управління професійною підготовкою та впровадження інноваційних моделей соціального партнерства.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень забезпечується чітким визначенням вихідних методологічних позицій (комбінація системного, діяльнісного та екосистемного підходів), логічною послідовністю побудови програми дослідження, адекватністю методів завданням та логіці експерименту, а також достатнім обсягом емпіричних даних. Матеріали експериментальної перевірки охоплюють репрезентативну вибірку здобувачів освіти та представників бізнес-середовища на базі Чернівецького вищого професійного училища радіоелектроніки та Дніпровського фахового коледжу радіоелектроніки. Застосування методів математичної статистики підтверджує надійність отриманих кількісних та якісних показників.

Експериментальна перевірка та результати. Впровадження обґрунтованої автором моделі та організаційно-педагогічних умов на формуальному етапі експерименту продемонструвало позитивну динаміку. Зафіксовано суттєве підвищення рівнів сформованості професійної компетентності та мотивації здобувачів. Оцінювання глибини партнерської взаємодії за адаптованою матрицею McKinsey засвідчило перехід від транзакційного до трансформаційно-синергетичного типу партнерства. Вагомим практичним критерієм ефективності впровадженої системи є високий рівень отримання випускниками пропозицій про працевлаштування (94,1 %) за відносно високої стабільності вибору робочого місця (81,5 %), що доводить пряму відповідність змісту підготовки реальним вимогам роботодавців.

Апробація та публікації. Основні теоретичні положення та практичні результати дослідження представлено на міжнародних та всеукраїнських наукових конференціях. Автор має 10 наукових публікацій, що повністю відображають зміст дисертації, включаючи статтю у науковому виданні, включеному до міжнародної наукометричної бази даних Scopus, 4 статті у наукових виданнях, включених до Переліку наукових фахових видань України, 5 тез наукових доповідей.

Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності. Дисертація є самостійно виконаною кваліфікаційною науковою працею, у якій викладено обґрунтовані висновки і рекомендації, представлені автором для публічного захисту. Використання ідей і текстів інших авторів мають посилання на відповідні джерела. У роботі відсутнє привласнення чужих ідей, результатів або слів без оформлення належного цитування, що свідчить про відсутність порушення академічної доброчесності.

Структура дисертації. Робота має логічну архітектуру, складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків, що містять первинний емпіричний матеріал та акти впровадження.

Зауваження та пропозиції до дисертації:

1. У першому розділі під час ретроспективного та понятійно-термінологічного аналізу феномену «бізнес-партнерство в освіті» автор оперує значним масивом суміжних категорій («соціальне партнерство», «державно-приватне партнерство», «дуальна освіта»). Проте робота суттєво виграла б від чіткішої концептуальної демаркації поняття «бізнес-партнерство у сфері професійної освіти» від класичного публічно-приватного партнерства, оскільки останнє має специфічне нормативно-правове регулювання в Україні та передбачає дещо інші майнові й юридичні зобов'язання сторін.

2. Обґрунтовуючи сукупність організаційно-педагогічних умов (розділ 2), здобувач розглядає функціонування внутрішнього маркетплейсу талантів як ключового дидактико-технологічного інструменту. Водночас, поза увагою дослідника залишилися потенційні

ризиків комерціалізації та конфлікту інтересів: зокрема, механізми захисту авторських прав студентів на створені ними R&D-продукти (як у випадку з кейсом датчика якості води) та нормативні обмеження щодо використання матеріально-технічної бази державного чи комунального закладу професійної освіти приватними бізнес-структурами в межах такого маркетингу.

3. У третьому розділі, присвяченому експериментальній перевірці, автор використовує матрицю McKinsey для оцінювання рівнів взаємодії та фіксує перехід до «трансформаційної синергії». Проте, в тексті дисертації недостатньо розкрито конкретний математико-статистичний алгоритм адаптації цієї бізнес-матриці до педагогічних критеріїв оцінювання. Слід було детальніше описати процедуру квантифікації якісних параметрів взаємодії (експертні шкали, вагові коефіцієнти), щоб уникнути суб'єктивізму під час констатації найвищого рівня синергії.

4. Аналізуючи результати констатувального етапу дослідження, автор вказує на дещо пасивну позицію регіональних роботодавців малого та середнього бізнесу (на відміну від великих корпорацій). Проте, у розроблених методичних рекомендаціях не запропоновано диференційованих організаційних моделей взаємодії саме з дрібними підприємствами, які складають основу економічного профілю багатьох регіонів України і мають обмежені ресурси для фінансування R&D-проектів закладів професійної освіти.

5. Запропонована автором цифрова платформа Che-Innova розглядається як центральне ядро координації стейкхолдерів. У контексті стрімкого технологічного розвитку освітнього простору доцільно було б окреслити перспективи інтеграції цієї платформи із загальнодержавними реєстрами та цифровими екосистемами (наприклад, ЄДЕБО або платформами Дія), а також обґрунтувати можливість застосування алгоритмів штучного інтелекту для автоматизованого скерування студентських проектів під профільні запити роботодавців.

Зазначені зауваження та дискусійні положення мають на меті стимулювати подальший науковий пошук автора, активізувати дискусію під час захисту і в жодному разі не применшують високу теоретичну цінність, методологічну цілісність та безперечну практичну актуальність дисертації Лі Чуанці.

Загальний висновок. Дисертаційне дослідження Лі Чуанці на тему: «Організаційно-педагогічні умови діяльності закладів професійної освіти на основі бізнес-партнерства» є самостійною, завершеною, науково обґрунтованою та глибокою кваліфікаційною працею. У ній вирішено важливе науково-практичне завдання, що має вагоме значення для розвитку сучасної педагогічної науки та модернізації системи професійної освіти України. Робота повністю відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» і Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року, а її автор Лі Чуанці заслуговує на присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка».

Рецензент завідувач кафедри управління та освітніх технологій Національного університету біоресурсів і природокористування України, кандидат педагогічних наук, професор Сергій КУБІЦЬКИЙ